

[Jbl Enin]

Budapestre vonatkozó ujságcikkek				Összteljesítés
				69
Szerző: A régi Pest-Buda		Cím: Építőmesterei		Hely:
Forrás: 3p-i közl.				Idő: "17"
(Hely)		(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)
		432. T. 11.		
				Helyszám:

Közp. nyomt. XX. cs. 23.

Művészettörténetíróink zöme még most is leginkább a XVIII. századi emlékeink iránt érdeklődik. A barokk művészet iránt való lelkesedés nálunk még mindig igen élénk, még nem érezhető nálunk a korszellem változása, mely mindinkább elfordul a barokk stílus pátoztától és az egyszerűséget keresi, sőt az extázist is szükséztlenül, lapidárisan fejezi ki. Ennek az elfordulásnak köszönhető, hogy most már a barokk alkotásokban is jobban meglátják a minőségkülönbségeket és hogy biztosabban tudják elválasztani a zseniális alkotásokat a kontárművektől, az előkelő munkákat a provinciális emlékektől. Nálunk a barokknak azonban még oly nagy a varázsa, hogy ezek az egészséges lehiggadást bizonyító tünetek még nem érvényesülnek eléggé. Másod- és harmadrangú barokk emlékekről még mindig úgy írunk, mint akár Brunelleschi, vagy Sansovino remekeiről. Kétségtelenül örvendetes, hogy fiatal íróink izzó lelkesedéssel ismertetik XVIII. századi szerény emlékeiket, írásaik azonban igen gyakran nélkülözik a kellő kritikát. Ítéleteiken meglátszik, hogy ízlésük, minőségérzékük nem nevelődött igazi remekműveken és nem szűrődött le a különböző stílusok szemléletén.

Ezek a tünetek érvényesülnek egy tehetséges művészettörténészünk, Réh Elemér munkáiban is, melyek adatok szempontjából különben tele vannak igen értékes eredményekkel. „A régi Buda és Pest építőmesterei Mária

Terézia korában“ a címe Réh Elemér legújabb könyvének. Gondos levéltári kutatások alapján Réh hitelt érdemlően kimutatja, hogy a XVIII. században Buda és Pest építőmesterei játszottak vezérszerepet a magyarországi építészeten és hogy tőlük származnak legjelentősebb műemlékeink tervei. A mesterek legnagyobb részben idegenből jöttek hazánkba, de itt letelepedve, helyi jelleget vett föl művészetük. A legnevezetesebb egyéniség közöttük a salzburgi származású Mayerhoffer András, akiről joggal feltételezi Réh Elemér, hogy ő volt a pesti egyetemi templom tervezője. Ezt a hipotézist ujabban egy okirattal is megerősítette. Valószínű továbbá, hogy Mayerhoffer építette a gödöllői kastélyt és a vele rokon kastélyokat is. Réh érdeme ennek az eddig ismeretlen építőmesternek a magyar művészettörténetbe való beiktatása, szintúgy neki köszönhetjük egy másik feledésbe ment XVIII. századi építész, Jung József emlékének feltámasztását is. Utóbbi építette az aszói Podmaniczky-kastély két szép szárnyépületét.

Réh Elemér könyve emellett telve van igen értékes kulturhistoriai adatokkal, különösen a céhek életét ismerhetjük meg jól belőle. Kutatásai számos eddig nyitott kérdést tisztáztak úgy a főbb problémák, mint a részletkérdések tekintetében. Aki fővárosunk XVIII. századi építészét meg akarja ismerni, az a jövőben nem nélkülözheti Réh munkáit.

Y. E.

Budapest nyomda, Gerlőczy-u. 2. — 14806/51